

PÄIHDETOIMINTAMALLI

Opas varhaiseen puuttumiseen

LAHDEN KANSANOPISTO JA VAPAA AKATEMIA
21.4.2021

19

Sisällysluettelo

Päihdetoimintamallin lähtökohdat ja tavoitteet.....	21
Lait määrittävät päihteiden käyttöön puuttumista ja ennaltaehkäisyä.....	21
Ehkäisevän päihdetyön tarkastuslista	24
Opetussuunnitelma tukee ja määrittää ennaltaehkäisevän päihdetyön sisältöjä.....	25
Alkoholin, huumeiden ja muiden päihdyttävien aineiden käyttöön puuttuminen.....	25
Tunnistaminen ja havainnointi	26
Toimintamalli epäiltäessä päihdyttävien aineiden käyttöä.....	28
Mikä toimii ja mikä ei toimi oppilaitoksen päihdekasvatuksessa?.....	30
Lähteet.....	31
LIITE 1: Päihtyneen opiskelijan havainnointilomake	32
LIITE 2: Hoitoon hakeutumiskehoitus päihteiden väärinkäytön johdosta	33
LIITE 3: Tiedote opiskelijalle	34
LIITE 4: Viranomaisyhteystiedot.....	35
	20

Päihdetoimintamallin lähtökohdat ja tavoitteet

Päihdetoimintamalli on laadittu ohjaamaan Lahden kansanopiston ja Vapaan akatemian henkilöstöä tilanteissa, joissa epäillään opiskelijan päihteiden käyttöä tai opiskelija on tullut päihtyneenä kouluun. Päihdetoimintamallin lähtökohtana on toiminnan avoimuus ja yhteistyö opiskelijan kanssa. Opiskelijaa pyritään auttamaan päihteiden käytön lopettamisessa ja hänet

ohjataan opiskeluterveydenhuollon (terveydenhoitaja) tuen piiriin. Täysi-ikäisen opiskelijan kohdalla toiminta perustuu opiskelijan suostumukseen.

Päihdetoimintamallin tavoitteita ovat:

- päihteiden käytön mahdollisimman varhainen havaitseminen ja siihen puuttuminen
- turvallisen opiskeluympäristön luominen
- tiedon välittäminen, jotta jokainen opiskelija ja henkilöstön jäsen tietää, miten ja mistä saa apua päihdeasioissa
- henkilöstön taitojen kehittäminen päihteiden käytön tunnistamisessa
- yhteisen mallin luominen puuttumistilanteisiin
- päihdetoimintamallin pidemmän aikavälin tavoitteena on tukea opiskelijoiden mahdollisuuksia saattaa opiskelut päätökseen ja ehkäistä syrjäytymistä

Lait määrittävät päihteiden käyttöön puuttumista ja ennaltaehkäisyä

Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä (523/2015)

Julkinen valta huolehtii tämän lain mukaisesti alkoholin, tupakan, huumausaineiden ja muiden päihtymiseen käytettävien aineiden sekä rahapelaamisen aiheuttamien haittojen ehkäisystä

yhteistyössä yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150523>

Huumausainelaki (373/2008)

Tämän lain tavoitteena on huumausaineiden laittoman Suomeen tuonnin, Suomesta viennin, valmistuksen, levittämisen ja käytön ehkäiseminen sekä muiden huumaantumistarkoituksessa käytettävien aineiden aiheuttamien terveysriskien vähentäminen. Huumausainelain 5§:n mukaan

21

huumausaineen tuotanto, valmistus, tuonti Suomen alueelle, vienti Suomen alueelta, kuljetus, kauttakuljetus, jakelu, kauppa, käsittely, hallussapito ja käyttö on kielletty.

<http://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2008/20080373?search%5Btype%5D=pika&search%5Epika%5D=huumausainelaki>

SORA-lainsäädäntö

Ammatillisessa toisen asteen koulutuksessa erityistä huomioita tulee kiinnittää SORA-säännöksiin ja määräyksiin, jotka käsittelevät opiskeluun soveltumattomuuteen liittyviä ratkaisuja. SORA-säännökset ovat osa ammatillista koulutusta (531/2017), ammattikorkeakouluja (932/2014) ja yliopistoja (558/2009) koskevia lakeja. Lukiolaissa ei SORA-säädöksiä ole. SORA-lainsäädännön mukaan terveydenhuollon tehtävänä on arvioida opiskelijan terveyttä ja toimintakykyä

opiskelijaksi ottamisessa sekä tilanteissa, joissa opiskelijalta vaaditaan huumausainetestiä koskevan todistuksen esittämistä tai harkitaan opiskelijan opiskeluoikeuden peruuttamista tai palauttamista. Säännöksissä tiettyjen koulutusalojen ns. SORAtutkintojen (VNA 138/2018 20 §, VNA 1129/2014 11§, VNA 770/2009 2a §) opintoihin ja ammatissa toimimiseen liittyy alaikäisten turvallisuutta, potilas- tai asiakasturvallisuutta tai liikenteen turvallisuutta koskevia vaatimuksia. Sen sijaan huumausainetestaukseen liittyvät säännökset ja määräykset koskevat kaikkien alojen opiskelijoita kaikilla koulutusasteilla. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2015b, 3, Tuovila, Seilo ja Kunttu 2020, 58.) <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/peruspalvelut/opiskeluhoolto/opiskeluterveydenhuolto/sora-saadokset>

Perusopetuslaki 29 §, laki ammatillisesta koulutuksesta 80 §, lukiolaki 40 §

määrittelevät oppilaan/opiskelijan oikeuden turvalliseen opiskeluympäristöön. Oppilaitokseen ei saa tuoda eikä työpäivän aikana pitää hallussa sellaista esinettä tai ainetta, jonka hallussapito on muussa laissa kielletty tai jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta taikka joka erityisesti soveltuu omaisuuden vahingoittamiseen ja jonka hallussa pidolle ei ole hyväksyttävää syytä. Pykälä velvoittaa myös laatimaan oppilaitoksille järjestyssäännöt. Koulutuksen järjestäjän tulee opetussuunnitelman yhteydessä laatia ja ohjeistaa suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Lainsäädäntö määrittelee rehtorin ja opettajan oikeuksista ja velvollisuuksista tilanteissa, joissa epäillään opiskelijalla olevan jokin esine tai aine,

22

joiden hallussapitoon ei ole hyväksyttävää syytä. Lain ammatillisesta koulutuksesta 89 §:ssä sekä lukiolain 45§:ssä määritellään rehtorin ja opettajan oikeuksista ottaa haltuun kiellettyjä esineitä tai aineita. Oikeus tarkastaa oppilaan tavarat sekä haltuun ottamisen ja tarkastamisen periaatteet on määritelty tarkemmin lain ammatillisesta koulutuksesta pykälissä 90 ja 91 sekä lukiolain pykälissä 46 ja 47. Haltuun otettujen esineiden tai aineiden luovuttamisesta ja hävittämisestä säädetään em. lakien pykälissä 92 ja 48. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980628> , <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2017/20170531>, <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2018/20180714>

Terveydenhuoltolaki (1326/2010) velvoittaa koulu- ja opiskeluterveydenhuollon tarkastamaan oppilaitosympäristön terveellisyys ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin kolmen vuoden välein. Tarkastus tehdään moniammatillisesti eri toimijoiden yhteistyönä ja siinä huomioidaan myös päihteitä koskevat toimintakäytännöt. THL:n ohjeistuksen mukaan tarkastuksessa käydään läpi myös ehkäisevä päihdetyö. (Hietanen-Peltola ja Korpilahti 2015.)

<https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101326>

Sosiaalihuoltolaki 35 § Yhteydenotto sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi

Jos terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) tarkoitettu

terveydenhuollon ammattihenkilö, sosiaalikirjuri tai sosiaalitoimen, opetustoimen, liikuntatoimen, lasten päivähoidon, pelastuslaitoksen, Hätäkeskuslaitoksen, Tullin, poliisin, Rikosseuraamuslaitoksen, työ- ja elinkeinoviranomaisen, Kansaneläkelaitoksen tai ulosottoviranomaisen palveluksessa oleva on tehtävässään saanut tietää henkilöstä, jonka sosiaalihuollon tarve on ilmeinen, hänen on ohjattava henkilö hakemaan sosiaalipalveluja tai henkilön antaessa suostumuksensa otettava yhteyttä kunnallisesta sosiaalihuollosta vastaavaan viranomaiseen, jotta tuen tarve arvioitaisiin.

Jos suostumusta ei voida saada ja henkilö on ilmeisen kykenemätön vastaamaan omasta huolenpidostaan, terveydestään tai turvallisuudestaan, tai lapsen etu sitä välttämättä vaatii, 1 momentissa tarkoitettujen henkilöiden on tehtävä ilmoitus sosiaalihuollon tarpeesta salassapitosäännösten estämättä viipymättä. Myös muu kuin 1 momentissa tarkoitettu henkilö voi

23

tehdä ilmoituksen häntä koskevien salassapitosäännösten estämättä.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141301#Pidp446480128>

Ehkäisevän päihdetyön tarkastuslista

1. Päihdetilanteen seurantakäytännöt
2. Yhteiset kirjatut käytännöt ja toimintamallit:
  - a. päihteettömyyden ja savuttomuuden edistämiseksi.
  - b. oppilaitoksen alueella havaittuun päihteiden käyttöön ja tupakointiin puuttumiseksi.
  - c. varhaisen puuttumisen menetelmien hyödyntämiseen sekä käytön seurantaan ja hoitoon ohjaukseen.
  - d. yhteisistä toimintatavoista tiedottamiseen ja uusien työntekijöiden perehdyttämiseen.
3. Yhteisöllisten ehkäisevän päihdetyön menetelmien suunnitelmallinen käyttö, esimerkiksi tapahtumat ja teemapäivät tai -viikot.
4. Oppilaiden, opiskelijoiden ja vanhempien osallisuus ehkäisevän päihdetyön suunnittelussa ja toteutuksessa.
5. Työterveyshuollon ajantasainen päihdeohjelma tai vastaava toimintamalli.

(Hietanen-Peltola ja Korpilahti 2015, 38)

24

Opetussuunnitelma tukee ja määrittää ennaltaehkäisevän päihdetyön sisältöjä

Päihteettömyyteen ohjataan keskusteluilla, tietoisuuksissa ja oppilaitoksen hyvinvointia tukevilla tapahtumissa. Päihteettömyyttä käsitellään myös erityisesti aikuisten perusopetuksen kursseilla. Alkuvaiheen valinnaisella Terveystiedon alkeet -kurssilla ja päättövaiheen terveystiedon kurssilla

käsitellään päihteidenkäyttöä keskittyen tupakanpolttoon. Tupakointi on henkilöstön havaintojen perusteella yleinen päihteidenkäytön muoto oppilaitoksen maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden keskuudessa. Tunnilla puhutaan tupakoinnin terveys- ja sosiaalisista haitoista.

Lahden kaupungin huumetilanteen vakavuuden takia huumeidenkäytön vaarallisuutta olisi aihetta käsitellä enemmän, mutta kurssin laajuus (28 t) ei ole riittävä syvälliseen valistamiseen oppitunneilla. Siksi hyvinvointia esittelevien ja tukevien tapahtumien järjestäminen opetuksen rinnalle on merkittävä väylä välittää yhteisesti tärkeää tietoa hyvinvoinnin painoarvosta ihmisen elämässä.

Päihteidenkäyttö ja siitä aiheutuvat haitat soveltuvat käsiteltäväksi myös alkuvaiheen ympäristötiedon Ihminen ja monimuotoinen maailma -kurssilla, valinnaisella Arjentaidot ja elämänhallinta -kurssilla, päättövaiheen kemian Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä -kurssilla sekä valinnaisella Ihmisen biologia -kurssilla.

Alkoholin, huumeiden ja muiden päihdyttävien aineiden käyttöön puuttuminen

Päihdeongelmien varhaisoireita ovat esim. lisääntyneet poissaolot varsinkin aamuisin, maanantaisin, perjantaisin ja opintososiaalisten etuuskien maksatuspäivinä, poistuminen kesken työpäivän, velvollisuuksien laiminlyönti, opintomenestyksen äkillinen heikkeneminen, tapaturma-alttius, käytösmuutokset, hoitamaton olemus tai ystäväpiirin muuttuminen.

Päihteiden ongelmakäytöllä voi olla yhteyksiä syrjäytymiseen tai syrjäytymisuhkaan. Hälytysmerkkien tunnistaminen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa on tärkeää, esim. epäsäännöllinen opiskelu. Opiskelijan opintojen edistymisen seuranta on vastuuopettajan ja

25

koulutuksen opinto-ohjaajan vastuulla. Vastuuopettaja tai koulutuksen koordinaattori keskustelee tarvittaessa koulunkäynnin epäsäännöllisyyden syistä opiskelijan kanssa ja on yhteydessä alaikäisen opiskelijan huoltajiin. Tarvittaessa vastuuopettaja tai koordinaattori kokoaa moniammatillisen asiantuntijaryhmän (jäsenet opiskelijan luvalla), jossa yhdessä opiskelijan kanssa haetaan ratkaisua ja tukea hänen tilanteessaan.

Tunnistaminen ja havainnointi

Päihdeongelmaisen opiskelijan hoitamisessa on ratkaisevan tärkeää ongelman mahdollisimman varhainen tunnistaminen. Jokaisella oppilaitoksen työntekijällä on velvollisuus puuttua tilanteeseen ja ohjata opiskelija hoidon piiriin.

Alkoholin, kannabiksen, muiden huumausaineiden ja päihtymistarkoitukseen käytettyjen

- sulkeutunut
- masentunut
- jatkuvasti väsynyt
- ärtynyt tai vihamielinen
- yhteistyöhaluton

Muita merkkejä voivat olla:

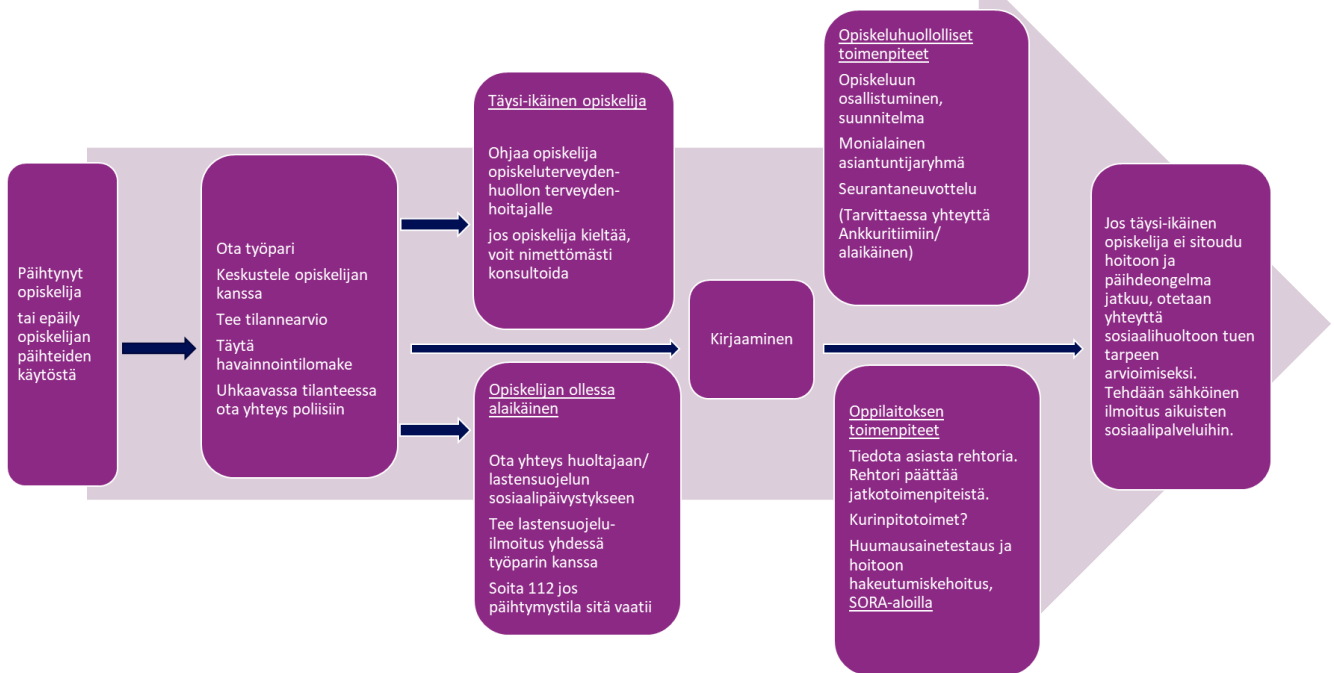
- suhteet omiin perheenjäseniin huonontuneet äkisti
- ystäväpiiri vaihtuu
- arvosanat romahtavat
- poissaolot lisääntyvät
- keskittymisvaikeudet
- mielenkiinto aiempiin harrastuksiin häviää
- ruokailu- ja nukkumistavat muuttuvat: valvoo öisin ja nukkuu päivisin
- ulkonäkö ja pukeutumistyyli muuttuvat äkillisesti
- rahaa kuluu aiempaa enemmän
- kotoa katoaa rahaa

Mahdollista päihteiden käytön ongelmaa tulisi selvittää myös, jos opiskelija itse tuo esille sellaisia oireita, jotka usein ovat yhteydessä alkoholin tai muiden päihteiden riskikulutukseen (mm. masentuneisuus, ahdistuneisuus, unettomuus, sukupuolielämän häiriöt, kohonnut verenpaine, rytmihäiriöt, epämääräiset vatsavaivat, muisti-, tasapaino- tai raajojen tuntohäiriöt) tai kun hän joutuu toistuvasti tapaturmiin tai hänellä on toistuvia sairauslomia. Päihteiden käytöstä keskustelu ja sen taustojen selvittäminen on tärkeää ja toimii itsessään jo interventiona. (Haravuori ym. 2016, 122.)

Aina, kun herää epäily tai huoli, että opiskelija olisi käyttänyt alkoholia, huumeita tai muita päihdyttäviä aineita, tulee tehdä tilannearvio. Kun opiskeluterveydenhuollon vastaanottotilanteessa keskustellaan opiskelijan kanssa päihteiden käytöstä, on hyvä kartoittaa myös siihen liittyviä tekijöitä ja sekä käytettävissä olevia voimavaroja. Keskeisiä aiheita ovat

Yhteydenpito- ja hoitovastuun siirtämisen koululta hoitavalle taholle tulee olla suunnitelmallista ja harkittua. Jos opiskelija ei sitoudu hoitoon ja päihdeongelma jatkuu, seurauksena ovat kurinpidolliset toimenpiteet. Mahdollisia kurinpidollisia keinoja ovat kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen enintään yhdeksi vuodeksi.

Toimintamalli epäiltäessä päihdyttävien aineiden käyttöä

Toimintamalli epäiltäessä päihdyttävien aineiden käyttöä

Linkki aikuisten sosiaalipalveluiden ilmoitusta varten. Ilmoituksen tekemiseen ei tarvita opiskelijan lupaa. <https://www.hyvis.fi/web/paijat-hame/asioi-sosiaalipalveluissa#sosiaalihuollontarve>

Kun oppilaitoksessa (esim. opettajalla) herää huoli opiskelijan päihteiden käytöstä tai opiskelija tulee kouluun päihtyneenä, pyritään tilanteeseen puuttumaan pikaisesti. Puuttumisessa edetään tilanteen edellyttämällä tavalla. Mikäli opiskelijan päihtymystila on selvä ja hän käyttäytyy häiritsevästi tai uhkaavasti, voidaan oppitunti keskeyttää ja paikalle kutsua poliisi (tilanteen rauhoittamiseksi). Mikäli tilanne on rauhallinen, eikä opiskelija ole häiriöksi tai vaaraksi muille tai itselleen, voi opettaja (tai muu henkilöstöön kuuluva) odottaa hetkeen, jossa opiskelijan kanssa on mahdollista keskustella rauhassa opetuksen häiriintymättä. Keskustelua varten otetaan aina **työpari**. Työpari voi olla toinen opettaja, koulutuksen koordinaattori, koulutuspäällikkö tai rehtori.

Tärkeintä on, että tilanteessa ei toimita yksin. Keskustelun runoksi otetaan **havainnointilomake** (liite 1), joka täytetään opiskelijan kanssa avoimesti keskustellen. Tämän jälkeen edetään sen mukaan, onko opiskelija täysi-ikäinen vai alaikäinen ja onko hän suostuvainen tekemään

yhteistyötä.

Alaikäisen opiskelijan kohdalla ollaan aina yhteydessä huoltajaan ja lastensuojeluun, ja opiskelijasta tehdään [lastensuojeluilmoitus](#). LASU:n tekemisessä on mahdollista konsultoida opiskeluhuoltoryhmän jäseniä ja se tehdään sähköisellä ilmoituksella yhdessä työparin kanssa.

Täysi-ikäinen opiskelija ohjataan opiskeluterveydenhuollon terveydenhoitajalle (yhteystiedot liitteessä 4), mieluiten saman päivän aikana. Hoitoonohjaus koskee opiskelijaa, jolla on tai jolle on kehittymässä alkoholin tai muiden päihteiden käytöstä terveydellinen tai sosiaalinen ongelma ja tämä haittaa opintoja sekä vaikuttaa elämänhallintaan. Mikäli omaan terveydenhoitajaan ei saada yhteyttä, voidaan olla yhteydessä muihin opiskeluterveydenhuollon terveydenhoitajiin. Heidän on mahdollista ohjata opiskelija pikatestiin sekä pohtia jatkotoimenpiteitä. Mikäli opiskelija ei suostu tapaamaan terveydenhoitajaa, voidaan terveydenhoitajaa konsultoida nimettömästi.

Välittömien toimenpiteiden jälkeen kootaan asian käsittelyä varten **monialainen asiantuntijaryhmä** (opiskelijan suostumuksella). Tarkempi kuvaus monialaisen asiantuntijaryhmän kokoamisesta ja toiminnasta on kuvattu opiskeluhuoltosuunnitelman luvussa 5 Yksilökohtainen opiskeluhuolto.

Mikäli opiskelija kieltäytyy hoitoon ohjauksesta ja yhteistyöstä päihteiden käytön lopettamiseksi, voidaan harkita kurinpidollisten keinojen käyttöä. Asiasta vastaa oppilaitoksen rehtori. Täysi-ikäisen opiskelijan kohdalla otetaan [yhteyttä sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi](#). Tämä voidaan tehdä ilman opiskelijan suostumusta.

Mikä toimii ja mikä ei toimi oppilaitoksen päihdekasvatuksessa?

TOIMII

- elämäntaito-opetus
- vuoropuhelu, keskustelu, vuorovaikutus
- pitkäjänteinen työ, toistuvat toimenpiteet
- selvät kiellot ja seuraamukset oppilaitoksessa tapahtuvalle päihteidenkäytölle
- johdonmukainen puuttuminen päihteiden kokeiluun ja käyttöön
- samansuuntaiset viestit eri tahoilta
- mallit ja menetelmät, jotka soveltuvat oppilaiden ikä- ja kehitysvaiheeseen
- ohjelmat, jotka vahvistavat vuorovaikutustaitoja
- päihteidenkäytön lyhytaikaisten vaikutusten painottaminen, (esim. itsehillinnän menettäminen, onnettomuudet, väkivallan riski, riidat) sen sijaan että keskityttäisiin vain pitkäaikaisvaikutuksiin, jotka saattavat tuntua epärelevanteilta nuorten elämän kannalta

EI TOIMI YKSINÄÄN

- opettajan tai muun asiantuntijan yksisuuntainen luennoiminen päihteistä
- lyhyet, yksittäiset toimenpiteet
- pelkkä faktojen opetus/luettelu/esittely
- pelkkä materiaalin jako
- yksittäiset teemapäivät täydentävänä
- yksittäiset kampanjat (huoltajiin kohdistuvilla kampanjoilla on parempi vaikutus kuin oppilaisiin kohdistuvilla)
- ”Huumesalkut”, aineisiin tutustuminen

EI SUOSITELLA

- entiset päihteiden käyttäjät, jotka kertovat elämästään (voi antaa sellaisen kuvan, että voi elää jännittävää ja coolia elämää erilaisten vaarojen kanssa ja silti selviytyä hyvin)
- pelottelu ja shokkiefektit

30

Lähteet

Hietanen-Peltola, M. ja Korpilahti, U. 2015. Terveellinen, turvallinen ja hyvinvoiva oppilaitos: Opas ympäristön ja yhteisön monialaiseen tarkastamiseen. THL.

Klaari - Opas päihdetoimintasuunnitelman laatimiseen Helsingin kouluille ja oppilaitoksille. 2014.

Lainio-Peltola M., Jalo N., Marjanen K., Iho A., Kaupinsalo K., Aurasuo J., Lahtinen J. & Rosenqvist T. Aluehallintovirastojen julkaisuja. 2020. Päihde- ja pelikasvatus oppilaitoksissa - opas suunnitelmien tekoon ja varhaiseen tunnistamiseen.

Salpauksen päihdetoimintamalli. 2020.

31

LIITE 1: Päihtyneen opiskelijan havainnointilomake

Opiskelijan tiedot

Opiskelijan nimi	Henkilötunnus
Koulutus, luokka	
Päihtymysepäily (pvm, kelloaika ja paikka)	
Päihtymystilan arvioijan nimi ja puh. (koulutuksen järjestäjän tai työpaikan edustaja).	

Päihtymystilan arviointi

Puhe	☐ Selvää	☐ Epäselvää
Puhuteltavuus	☐ Kyllä	☐ Heikentynyt
Ajan ja paikan taju	☐ Kyllä	☐ Heikentynyt
Kävely	☐ Varmaa	☐ Epävarmaa
Reaktiokyky	☐ Normaali	☐ Hidastunut
Alkoholin haju	☐ Kyllä	☐ Ei
Olemus	☐ Rauhallinen-hallittu ☐ Ahdistunut ☐ Uhitteleva	☐ Euforinen-menee lujaa ☐ Unelias ☐ Itkuinen
Fyysiset oireet	☐ Ei ole ☐ Vapina ☐ Oksentelu	☐ Levottomuus ☐ Hikoilu

Muu epäilyttävä havainto/haju. Mikä?
Päihtymystilan vaikutus toimintakykyyn
☐ Opiskelija on tietoinen havainnointilomakkeen täyttämisestä ja sen lähettämisestä opiskeluterveydenhuoltoon. ☐ Opiskelija ei ole tietoinen havainnointilomakkeen täyttämisestä ja sen lähettämisestä opiskeluterveydenhuoltoon.
Paikka ja aika : Päihtymystilan arvioineen henkilön allekirjoitus ja nimenselvennys:

LIITE 2: Hoitoon hakeutumiskehotus päihteiden väärinkäytön johdosta

Opiskelija		Syntymäaika	
Tutkinto		Ryhmätunnus	
on saanut hoitoon hakeutumiskehotuksen päihteiden väärinkäytön johdosta.			
Oppilaitoksen edustajan allekirjoitus ja nimenselvennys			
Yhteystiedot (tehtävä ja puhelinnumero)			

Sitoudun hoitoon päihdeongelmani takia ja olen tietoinen seurauksista, jos laiminlyön hoidon.	☐
En sitoudu hoitoon ja olen tietoinen seurauksista.	☐
Suostun siihen, että alla mainittu opiskeluhuollon yhteyshenkilö vaihtaa tietoja hoitopaikkani kanssa hoidon etenemisestä.	☐
En suostu siihen, että alla mainittu opiskeluhuollon yhteyshenkilö vaihtaa tietoja hoitopaikkani kanssa hoidon etenemisestä.	☐
Opiskelijan allekirjoitus ja nimenselvennys	
Yhteystiedot (puhelinnumero)	

Opiskeluhuollon yhteyshenkilön allekirjoitus ja nimenselvennys
Yhteystiedot (tehtävä ja puhelinnumero)

Päihdehoitopaikka
Yhteystiedot

Kopio tiedoksi opiskeluterveydenhuoltoon. Alkuperäinen säilytetään opintotoimistossa. Opiskeluhuollon yhteyshenkilö vastaa myös hoidon seurannasta.

LIITE 3: Tiedote opiskelijalle

Huumausainetestaus

Koulutuksen järjestäjä voi velvoittaa opiskelijan esittämään huumausainetestiä koskevan todistuksen, jos on perustelua aiheutta epäillä, että opiskelija on huumausaineiden vaikutuksen alaisena opintoihin kuuluvissa käytännön tehtävissä tai työssäoppimisessa tai opiskelijalla on riippuvuus huumeista.

Koulutuksen järjestäjä vastaa huumausainetestiä koskevasta todistuksesta aiheutuvista kustannuksista. Sinulla on velvollisuus toimia annettujen ohjeiden ja määräaikojen mukaisesti. Sinulle annetaan poistumismääräys opetustiloista enintään kolmen päivän ajaksi. Huumausainetestistä kieltäytyminen voi johtaa kurinpidollisiin toimenpiteisiin, esim. kirjallinen varoitus ja toiminnan jatkuessa määräaikainen erottaminen.

Näytteen antaminen ja tulokset

- Näyte annetaan terveydenhoitajan sinulle ilmoittamassa laboratoriossa ja terveydenhoitajan ilmoittamana ajankohtana.
- Laboratorioon mennessäsi sinulla tulee olla mukana kuvallinen henkilökortti ja terveydenhoitajan paperinen lähete.
- Huumeanalyysi suoritetaan verinäytteestä ja/tai virtsanäytteestä.
- Näyte otetaan valvotusti.
- Sinun pitää itse hakea huumausainetestiä koskeva todistus (testitulokset) opiskeluterveydenhuollosta. Tästä sinun pitää sopia terveydenhoitajasi kanssa.
- Sinun pitää itse toimittaa huumausainetestiä koskeva todistus rehtorille heti todistuksen saatua.